

Návrh zákona o právu na digitální služby

Návrh zákona o právu na digitální služby (senátní tisk 153) je výsledkem dlouhodobých snah o posílení práv fyzických a právnických osob na poskytování služeb úřadů v digitální podobě a zefektivnění služeb poskytovaných veřejnou správou. Zaručuje občanům možnost komunikovat se státem přes internet, současně však zachovává také listinnou formu komunikace.

Zákon napomůže zúčastněným subjektům zefektivnit spolupráci, snížit finanční i časové náklady a posílit transparentnost rozhodování veřejné správy.

Jaké povinnosti zákon přinese veřejné správě?

1) Poskytování digitálních služeb

Zákon ukládá orgánům veřejné moci povinnost poskytovat občanům a firmám digitální služby a rovněž od nich digitální úkony přijímat. Pro občany a firmy to bude znamenat, že potřebné údaje budou poskytovat úřadům pouze jednou, následně si je již orgány veřejné správy budou předávat mezi sebou.

2) Přístup k informacím v systémech veřejné správy

Orgány veřejné správy budou rovněž povinny informovat občany a firmy o informacích, které jsou o nich v systémech veřejné správy obsaženy a jsou povinny přístup (rovněž digitálně) k těmto informacím zajistit. Výjimkou jsou v tomto ohledu malé obce, které by mohly mít se zajišťováním přístupu technické problémy.

3) Osvědčení digitálního úkonu

Aby byla zajištěna identifikace subjektů při digitálním jednání, je součástí zákona právo na osvědčení digitálního úkonu. Stávající situaci by měla rozšířit také možnost elektronického podepisování

prostřednictvím bank – tuto službu upravuje projednávaná novela zákona o bankách.¹

4) Katalog služeb

Orgány veřejné moci jsou dle zákona o základních registrech ohlašovatelé agend. Jejich povinností na základě zákona bude sestavit detailní přehled svých povinností a typů jednání, které budou vykonávat – tímto vznikne Katalog služeb. Na sestavení harmonogramu a stanovení technických způsobů provedení mají veřejné orgány jeden rok. V dalších čtyřech letech bude následně probíhat digitalizace všech agend, které byly prozatím listinné.

Katalog služeb bude dostupný online a v rámci služeb, které v něm budou obsaženy, budou mít občané a firmy právo jednat vůči státu digitálně a příslušné orgány veřejné moci budou povinny takové jednání akceptovat. Jedním ze zásadních řízení, které bude digitalizováno, je stavební řízení. Dále se bude jednat např. o změny v dokladech, žádosti o podporu nebo výpisy z rejstříků.

Sankce v případě nedodržení povinností orgánem veřejné moci

Zákon samotný, který je koncipován jako katalog práv, nestanoví konkrétní sankce, které by byly proti orgánu veřejné moci uplatňovány, pokud by nedostal povinností, jež mu zákon ukládá. Práva, která zákon vymezuje, jsou však soudně vymahatelná. V případě nedodržení povinností tak může dojít k postupu dle zákona o odpovědnosti při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem. Mezi tyto případy lze počítat prodlení s poskytnutím služby v elektronické podobě nebo její úplné neposkytnutí.

¹ Novela zákona o bankách byla schválena Poslaneckou sněmovnou ve třetím čtení.